

Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Kitap Değerlendirmesi / Book Review

Mutluluk Ekonomisi -Kamu ekonomisi açısından bir analiz-

Mutluluk Ekonomisi Kamu Ekonomisi Açısından Bir Analiz

Prof. Dr. Murat Şeker, Türkmen Kitabevi, ISBN: 6054749812, 152 Sayfa

Mikail PEHLİVAN¹

¹Arş. Gör., Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Edirne, Türkiye

Corresponding author:

Mikail PEHLİVAN, Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Edirne, Türkiye

E-mail: m.plvn7@gmail.com

Received: 13.03.2017 **Accepted:** 10.05.2018

Citation: Pehlivan, M. (2018). Mutluluk ekonomisi -Kamu ekonomisi açısından bir analiz-. *Journal of Economy Culture and Society*, 57, 281-284.
<https://doi.org/10.26650/JECS423438>

Yazarın da bahsettiği gibi kitabın adında mutluluk kelimesinin geçmesi kişiyi mutlu eden pozitif konuları düşündürmektedir. Fakat bu kitapta işlenen konu, iktisadi olguların mutluluk üzerinde bir etkisinin olup olmadığı ve eğer bir etkisi var ise, bu etkinin pozitif mi yoksa negatif mi olduğunun incelenmesidir. Her ne kadar iktisadi olguların kamu ekonomisi açısından mutlulukla ilişkisi ele alınsa da psikoloji ve sosyoloji araştırmacılarının da rahatlıkla yararlanabileceği bir eserdir. Kitabın yazılmasındaki amaç, yeni sayılabilecek “*mutluluk ekonomisi*” alanına katkı sağlamak olup, toplumdaki bireylerin mutluluğunu doğrudan etkileyen, siyasi karar alma mekanizmasıyla belirlenen iktisadi kararların, “*mutluluk ekonomisi*” başlığı altında bir farkındalık oluşturularak değerlendirilmesidir. Bu çerçevede oluşturulan kitap genel değerlendirme dışında altı bölüm halinde işlenmektedir. Bölümler sırasıyla: mutluluk kavramı ve ölçümü,

mutluluk araştırmaları, mutluluk ve iktisat, kamu ekonomisi, kamu politikaları ve mutluluk, mutlulukla ilgili diğer faktörler ve kamu politikası amacı olarak mutluluk başlıklarından oluşmaktadır.

İlk bölüm olan “*Mutluluk Kavramı ve Ölçümü*”nde soyut bir kavram olan mutluluk kelimesinin genel bir tanımı yapıldıktan sonra daha özele inilerek Aristoteles’in görüşleri ve devamında farklı birçok düşünürün bakış açılarına göre mutluluk kavramı ele alınmaktadır. Kavramsal çerçevede son olarak M. Rojas’ın Kavramsal Gönderi Teorisi’nde, içsel ve dışsal olarak sekiz farklı şekilde mutluluğu tanımlaması tablo halinde sunulmakla beraber; gelir, eğitim ve yaş kriterlerine göre yapılan sınıflamalara dâhil kişilerin ortak özellikleri verilmektedir. İktisat ile mutluluk ilişkisine giriş sayılabilecek bu noktada, gelirin en çok etkilediği “*anı yaşama yaklaşımı, gerçekleştirme yaklaşımı ve eğlence yaklaşımı*” olan mutluluk tanımlarıyla yola devam edilmektedir. Bu tanımlar daha geniş çerçevede bazı kavramlar ele alınarak anlatılmaktadır. Mutluluğu tanımlamada kullanılan bu kavramlar şu şekilde sıralanabilir: Yaşam memnuniyeti, yaşam doyumu, yaşam kalitesi ve kentsel yaşam. Bu kavramlardan ilk ikisi soyut olmakla beraber özeldir. Son iki kavram ise diğer kavramlara göre daha nesnel ve gözlenebilir olduğu geniş bir literatür taramasıyla ortaya konulmaktadır. İlk bölümün son araştırma konusu olan “mutluluk ölçülebilir mi?” sorusu çok çeşitli metot ve ölçeklerle (*F. Edgeworth-Hedonemetre, D. Kahneman-Günlük Yeniden Yapılandırma, N. Bradburn-Duygu Dengesi Ölçeği, E. Diener-Yaşam Doyumu Ölçeği*) değerlendirilmiş ve karşılaştırmalara yer verilerek bölüm sonlandırılmıştır.

İkinci bölüm “*Mutluluk Araştırmaları*” başlığı altında ise, mutluluk araştırmalarının kısa bir tarihçesi verilmekte, akabinde yapılmış ve yapılmakta olan mutluluk araştırmalarına göre yer alan mutluluk endekslerine Türkiye de dâhil edilerek değinilmekte ve bu endekslerin hangi ilkeler çerçevesinde oluşturulduğu anlatılmaktadır. Geniş bir veritabanından yararlanılarak oluşturulan mutluluk raporları sonucunda ülkeler hakkında mutluluk ile refah seviyesi arasında çıkarımlarda bulunulmaktadır. Son olarak Türkiye’de yapılan mutluluk araştırmaları hakkında bilgiler verilerek, bu sonuçlar tablo ve grafiklerle desteklenmekte ve mutluluğu en çok etkileyen kriterlere varılmaktadır. Oldukça dikkat çekici sonuçların ve kriterlerin olduğu bu bölümde genel olarak Dünya’daki mutlu ülkeler hakkında fikir sahibi olunmakla beraber, özelde Türkiye için insanların mutluluk algıları ve mutluluğun kaynakları hakkında da fikir sahibi

olunmaktadır. Birçok ulusal ve uluslararası raporlar incelenerek oluşturulan bu bölüm, mutluluk araştırmacıları için bilgiye ulaşmada önemli bir rehber olma niteliği taşımaktadır.

Üçüncü bölümde *“Mutluluk ve İktisat”* başlığı altında kitabın çekirdek konusuna giriş yapılmaktadır. Bu bölümde yazar, mutluluk ile mikro ve makro ekonomik olguların kesişiminden bahsetmektedir. Bu çerçevede yazarın kendi ifadesiyle açıkça ortaya konulmaktadır. *“Mutluluk ile iktisat arasındaki kurgu kimi zaman bireysel kimi zaman toplumsal ya da ülke düzeyindeki ekonomik aktivitelerle ilişkilendirilmiştir. Bu bağlamda bakıldığında mutluluğun, büyüme, milli gelir, istihdam, enflasyon, bireysel gelir, tüketim, kamu harcamaları, gelir dağılımı, sosyal güvenlik ve sosyal politikalarla ilişkili olduğu gözlemlenmektedir (Şeker, 2016:75).”* Mutluluk ile iktisat araştırmalarında tarihsel anlamda milat kabul edilen *“Easterlin Paradoksu”*nun öneminden bahsedilmekte ve bu bölümdeki başlıklardan anlaşılacağı üzere (*mutluluk-büyüme ve milli gelir, mutluluk-istihdam ve enflasyon, mutluluk ve bireysel gelir, mutluluk ve tüketim*) mutluluk ile iktisat etkileşimi uluslararası literatürün detaylı bir şekilde taranmasıyla ortaya konulmuştur. Sonuçta, bu kavramların bireysel ve toplumsal açılardan incelenmesiyle mutluluk üzerindeki etkilerinin farklı olduğu görülmüştür.

Dördüncü bölümde yazar, *“Kamu Ekonomisi, Kamu Politikaları ve Mutluluk”* konusunu işlemektedir. Bu bölümde mutluluk, salt iktisadi konular haricinde sosyal politikalar bağlamında kamu ekonomisi çerçevesinde incelenmektedir. Kamu harcamaları, gelir dağılımı, vergileme, sosyo-politik yapı ve kurumların mutluluk üzerindeki etkisi hakkında bilgiler verilmektedir. Bu çerçevede yapılan inceleme sonucunda, bir kamu politikası amacı olarak mutluluğun artırılması için iyileştirilmesi gereken kriterlerin neler olduğuna varılmaktadır.

Beşinci bölüm olan *“Mutlulukla İlgili Diğer Faktörler”* başlığında, mutluluk kavramı, demografik yapı, sosyal sermaye ile din ve inanç çerçevesinde incelenmektedir. Yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum gibi demografik özelliklerin bireylerin mutluluğu üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri olabilmekte ve zamana göre mutluluğun kaynağında değişmelerin meydana geldiği üzerinde durulmaktadır. Öte yandan sosyal sermayenin mutluluk üzerinde doğrudan etkili olduğu, literatürde yapılan çalışmaların çoğunda artan sosyal sermayenin mutluluk seviyesini yükselttiği bir çok ampirik

araştırmaya dayanılarak öne çıkarılmıştır. Din ve inanç ile mutluluk bağlamı ise, farklı araştırmalar çerçevesinde materyalist düşüncenin veya maneviyatın ön planda olduğu bakış açılarına göre şekillenmektedir. Konuyla ilgili yazarın yaptığı literatür araştırmasında kimi çalışmalarda dindarlığın ya da dindar olmamanın mutluluğu artırdığından, kimi çalışmalarda ise din ile mutluluk arasında bir ilişkinin olmadığından savunduğundan bahsedilmektedir.

Kitabın son bölümünde *“Kamu Politikası Amacı Olarak Mutluluk”* konusu incelenmektedir. Hükümet politikalarının vergiden, tüketime, kamu harcamalarından, çalışma hayatına bireylerin iktisadi kararlarını etkilediği, alınan kararların toplumun mutluluk ve refah seviyesini belirlediği ifade edilmekte; bu nedenle hükümet politikaları belirlenirken toplumun mutluluk seviyesinin düşünülerek hazırlanması gerektiği önerilmektedir. Bu konuya vurgu yapılırken *“Gayri Safi Milli Mutluluk Endeksi”* kavramı öne çıkarılmaktadır. Bu kavram, ülkelerin zenginliklerini ölçmek için kullanılan Gayri Safi Milli Hâsıla dışında, en az gelir kadar önemli olan toplumun mutluluk seviyesini ölçmek için önerilen bir ölçüt olup; hükümetlerin bu tür ölçme araçlarını geliştirmeleri tavsiye edilmiştir.

Kamu ekonomisi bağlamında işlenen mutluluk ve iktisat ilişkisi geniş bir literatür çalışması sonucunda *“Mutluluk Ekonomisi”* başlıklı bu kitapta ortaya konulmuştur. Dili oldukça yalın olan bu kitap, işlenen alanda çalışan ve çalışacak tüm akademisyen ve araştırmacılar için kaynak kitap niteliğindedir. Sahip olduğu geniş literatür sayesinde de araştırmacılara yeni ufuklar açması yönünden önemlidir.